

İKİ ADET EQUUS ASINUS (EŞEK) KADAVRASINDA TESBİT OLUNAN UTEROVAGINA MASCULINA OLAYI

Turgut Özgüden*

Bu konuda (Lit. 2) hariç temin edebildiğimiz bütün literatürler-(1), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (8), (9), diğer bahislerde olduğu gibi burada da yalnız Equus caballus (at) ile ilgili bilgiler vermişler fakat Equus asinus (eşek) a dair herhangi bir açıklama da bulunmamışlardır.

Her ne kadar Equus asinus tek tırnaklı gurubunda dahil ve ata pek çok benzeyen bir yaratık isede, bu iki türün arasında muhakkaki bazı ayrımlar vardır. Bu yönden yapılmış olan araştırmaların sayısı yok denecek kadar azdır. İşte biz, tamamiyle aydınlığa ulaşmamış olan bu konunun azda olsa bir parçasını açıklamak ve onun göstermiş olduğu maksimum ve minimum varyasyonları ortaya koymak amacı ile bu çalışmamızı yayınlamağı uygun bulduk.

Kürsümüzde tek tırnaklı kadavrası olarak genellikle Equus asinus kullanıldığından, öğrenci diseksiyonlarında bu konu ile çok sık karşılaşılmaktadır. Burada konumuz olan materyalde gene öğrenci diseksiyonlarında kullanılan kadavralardan alınmıştır. Bunlardan bir tanesi mevcut oluşumun en fazla gelişmiş olanını, diğeri ise en az gelişmiş olanını belirtmesi yani iki ekstremın temsilcileri olmaları bakımından önem taşımakta ve varyasyon derecelerinin nerelere uzanabileceğı hakkında bir fikir vermektedirler.

Plica urogenitalis (Şekil: 1 ve 2: 1) bu türde de gayet mükemmel bir şekilde gelişmiştir. Bunun içerisinde embriyodaki Müller kanalının distal ucunun kalıntısı sayılan (1), (3), (5), (6), (7), (8), (9) ve yeni ve bizcede çok uygun olan terimi ile Uterovagina masculina (7) yer almıştır (Şekil: 1 ve 2:2)

(Şekil: 1: 2) de görülen oluşum uterovagina masculina'nın en fazla gelişmiş olanını, (Şekil: 2: 2) de görülen ise en az gelişmiş olanını, göstermektedir.

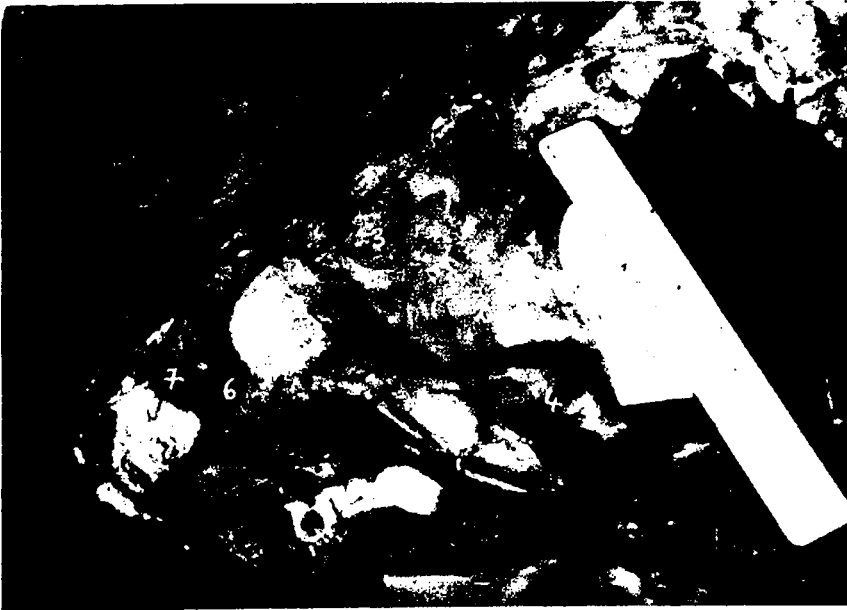
Birincisinde, 12 cm. kadar bir bir uzunluk ile 0.5 cm. kadar bir genişlik gösteren organ, içi dolu uzun bir tulumu andırır. Sağa doğru eğik bir

* A. Ü. Veteriner Fakültesi Anatomi Kürsüsü Doçenti.

Uterovagina masculina

Şekil 1 — Bir eşek kadavrasında çok iyi gelişmiş bir utero vagina masculina. Sağ bacak ve sağ os coxa çıkarılmış. 1. Plica urogenitalis, 2. Uterovagina, 3. Vesicula seminalis sinister (dexter kesilip çıkarılmış), 4. Ampulla ductus deferentis dexter, 5. Gl. prostatica-Lobus dexter, 5'. Gl. prostatica-Lobus sinister, 6 - Glandula bulbourethralis, 7 - Anus.

Şekil 2 — Bir eşek kadavrasında çok az gelişmiş bir utero vagina masculina. Sağ bacak ve sağ os coxa çıkarılmış. 1. Plica urogenitalis, 2. Uterovagina masculina, 3 Vesicula seminalis dexter, 4. Ampulla ductus deferentis, 5. Glandula prostatica, 6—Glandula bulbourethralis, 7 Anus.

durumdadır. Cranial ucu torba şeklinde iki lop halinde almakla beraber, bunlardan sağda olanı daha uzundur ve aşağı yukarı düz bir silindirik manzarasındadır. Halbuki soldaki daha kısa boyludur ve sağdakinden daha geniştir. Şekli yuvarlakça bir torbayı andırır (Şekil: 1 ve 2: 2). Caudal ucu ampulla ductus deferentislerin bitim yerine yaklaştığında hafifçe sola doğru bir büküm yaptıktan sonra her iki ampulla ductus deferentis arasında, craniodorsal istikametten girer ve gözden kaybolur. Ancak ampulla'lar birbirinden ayrıldıkta ve subgros bir diseksiyon yapıldığında uterovagina masculina'nın bir merdiven basamağı şeklinde, önce dorsal sonra ventral iki kıvrım yaptıktan sonra ampulla ductus deferentislerin daralarak ince birer kanal haline geçtikleri noktada çatallaşır. Bu kollardan herbiri, vesicula seminalislerin ductus excretorius'ları ile birleşerek son bulur.

Organın içerisinde koyu kıvamda, koyu sarı renkli bir sıvı bulunur. Ne lopların içerisinde ve nede esas gövde kısmının içerisinde herhangi bir bölme, boğumlanma veya mucosa dürümü tesbit edilebilmiştir.

İkincisinde ise organ (Şekil: 2: 2), plica urogenitalis'in (Şekil: 2 :1) içerisinde, sağa doğru kaymış ince bir çizgicik halinde kalmıştır.

Bu anatomik prearatlar halihazırda ekshibisyon materyali olarak kürsü organ müzesinde muhafaza edilmektedir.

Bu çalışmamıza yakın olarak (Lit. 8) organın cranial ucunun iki loplu olduğundan bahsetmekte isede bunlar hakkında detaylı bilgi vermemektedir. (Lit. 6 ve 8) durumu daha teferruatı ile açıklayarak nisbeten bizimkine uygun sonuçlar ortaya koymuşlardır. Diğer literatürler ise sadece organdan bahsetmişler derinine inmemişlerdir. Fakat yukarıda bahsi geçen bütün literatürler hep Equus caballus'dan söz etmişler, Equus asinus hakkında bilgi vermemişlerdir. Ancak (Lit. 2) eşeklerde bu organın var olduğunu bildirmiş ve fakat onun hakkında detaylı bilgi vermediği gibi varyasyon derecelerinden hiç bahsetmemiştir.

Ö z e t

Diseksiyon kadavrası olarak kullanılan eşeklerde tesbit edilen biri çok iyi gelişmiş, diğeri çok az gelişmiş iki adet uterovagina masculina olayı incelenmiştir.

S u m m a r y

The Cases of Uterovagina Masculina Have Been Observed in the Two Donkey Cadavers.

A very well developed and a very poor developed uterovaginae masculina cases have been observed in two donkeys used as dissection cadavers.

L i t e r a t ü r

- 1 - Arey, L. B. *Developmental Anatomy* W. B. Saunders Co. Philadelphia. (XI-680), 1956.
- 2 - Chauveau, A. and Arlions, S. "*The Comparative Anatomy of the Domesticated Animals*". J. and A. Churchill. London. (XXXVI-1084). 1891.
- 3 - Dobberstein, J. und Hoffmann, G. "*Lehrbuch der Vergleichenden Anatomie der Haustiere*" S. Hirzel Verlag. Leipzig. (VIII-183). 1963.
- 4 - Doğuer S. "*Evcil hayvanların kompratif sistematik anatomisi (İç organlar)*". Ankara Üniversitesi Basımevi. (V-248). 1962.
- 5 - Ellenberger, W. und Baum H. "*Vergleichenden Anatomie der Haustiere*". Verlag Paul Parey. (XVIII-1102). 1943.
- 6 - Martin, P. "*Lehrbuch der Anatomie der Haustiere*". Verlag von Schickhardt und Ebner. Stuttgart. (VII-375). 1915.
- 7 - Nickel, R. und Schummer, A. "*Lehrbuch der Anatomie der Haustiere (eingeweide)*". Paul Parey. Berlin (XVI 411). 1960.
- 8 - Sisson, S. and Grossman, J. D. "*The Anatomy of Domestic Animals*". W, B. Saunders Co. Philadelphia. (1-972). 1958.
- 9 - Zimmerl, U. "*Trattato di Anatomia Veterinaria*" Casa Editrice, Dottor Francesco Vallardi. Milano (XII-693). 1930.